

Vélemények, tények

A fiatalokról

Őszintén bevallom, hogy az ifjúság, a gyerekek problémáit eddig idillikus derűvel figyeltem csak, s inkább az érzések oldaláról közeledtem feléjük. Olvasva azonban ifjúsági sajtónkat, rádöbbenem arra, hogy vcltaképpen — korszerűtlen voltam. Visszahúzódó derű helyett inkább arra kell törekednünk, hogy megértsük a következő nemzedéket.

A gyerek s még inkább az ifjú meg a lány közléte és közösségi élete elsősorban: a tanintézete, az iskolája. A gyerek szeret fokozatosan mindinkább emberszámba menni. Ha kicsit játék is még az egész az alsóbb osztályokban, lassan bele is nő az új szerepébe. Jelentkeznek a problémái, kialakul az életszemlélete s ez egyáltalában nem közömbös a körülötte fejlődő világ felé, sőt annak erősen visszaható következménye.

S itt egyszerre kellős közepébe kerülünk a dolgoknak. Az a demokratikus erő, amely társadalmi életünk minden pórusát áthatja, most olyan ponton jelentkezik, ahol talán nem is voltunk felkészülve rá: az ifjúság körében, az iskolában. Hevesen és fiatalos lendülettel. Hogy mindig igazságosan-e, elég célravezetően-e, az most más kérdés. Elvégre pedagógia is van a világon — nem mint avult jeiszó, hanem élő valósága az ifjúság nevelésének. S van abban egy tétel, hogy: öntudatra fegyelmezni. Öntudatot ébreszteni, amely magában hordja az önfejlítést is.

Lobognak a fiatal szívek — olvasom az Ifjúság című lapban. Gyűléseznek, deputációznak, követelnek. Jelenségek ellen, emberek mellett és emberek ellen — szavukat leteszik a demokrácia mérlegén s a szavaknak szük van, lendületük van, hangsúlyuk van és élük van. Meg kell mégis érezned minden elnagyoltságon, a dolgok túlságos felduzzasztásán túl érezned kell, hogy valami szelep nyílt meg, amelyet talán szabályozni kell, de elnyomni hiba lenne.

A szocialista demokrácia nálunk — éppen az ifjúság a legjobb bizonyíték erre — nem a jeiszó igényével lép fel, hanem társadalmi életünk minden sejtjében jelentkező valóság. S mint látjuk, nemcsak horizontálisan terjed, hanem vertikálisan is. A feltörő újabb nemzedék életszemléletébe is bevo-nult.

Mi öregebbek szeretünk mosolyogni az iskolai jelenségeken, esetleg bosszankodni, ki-ki a vérmérséklete szerint. Kicsit mindig

idillizáljuk a dolgokat, hiszen számunkra csodálatosok az élet fejlődésének doigai: a gyerek megszületik, járni tanul, beszélni tud... Aztán egyszerre olvasni is tud, sőt felfogása van, életszemlélete alakul. Kicsit mindig a Bandi gyereket vagy a kis Juliskát látjuk magunk előtt — holott itt növekvő évfolyamok előtörő falanxáról van szó, s arról hogy új generáció alakítja ki most életét. S ebben az életkialakításban az iskolának primáris szerepe van. Ő készíti elő a társadalmi embert. S az új társadalmi ember a demokratikus elemeket saját évfolyamainak mélységéből hozza, az egyik tizenkétéves, a másik tizennyolcéves korából. Ezzel számolnunk kell.

Most persze lobognak a fiatal szívek és azt hiszik, hogy ez minden, amit most tesznek. S ez a legfontosabb. Pedig ez távolról sem minden: saját öntudatosodásuk fogja őket rávezetni, hogy az új társadalmi emberé a munka is és a felelősség is, sőt elsősorban az. Azt nem lehet semmivel megkerülni — s a két alapvető tényezőnek csak kiegészítő eleme a demokratikus forma.

MAJTÉNYI Mihály

Beszögeztet ablakok

(Jegyzetek egy ülésről)

— Az az égetőbb kérdés, hogy milyen a kultúrélet a falun?

Ezt a pár szót egy jelentésből idéztem. Az első pillanatra úgy tűnik, hogy szürke és semmitmondó, konferencia-szólam, mint amilyenhez a fülünk már hozzászokott s unottan nyúlunk az újabb cikarevta után, hogy teljék az idő, peregen a beszámoló, mert a dolgok rendje szerint még másnak is szóhoz kell jutnia.

De... még néhány szó — mondjuk ismert szólam — s valami megragadott. Megállított vagy inkább meghökkenített a tünődésemberi. Egy könyvtárban az évi forgalom 48 könyv és 62 olvasó... Ludason, egy olyan tanyafalusi könyvtárban, amely egészen a közelmúltig 1.000 művet számkált s talán sehol a környéken — ezen a földcsácskai homokos vidéken, talán még soha nem volt annyi parasztolvasó, mint itt... És most?... Nekem ez úgy tűnt, hogy couleur locale hasonlattal éljek, mintha a kis tanyai kultúrház udvarát fölverte volna a gaz és a könyvtár küszöbét benötte volna a fű..

Utána a másik jelentés, amelyről aztán lassan kirajzolódott az egész járás képe...

... Nincsen termünk. Úgy kell külön eszednünk, hogy a szövetezeti otthonba beengedjenek. Azt mondják, a terem, az irodák, az épület az övéké, ők építették és nekik van hozzá jussuk. Ez azt is jelentheti, hogy senki másnak... Hát kérdem, hová menjen akkor az ifjúság, ha nem a kocsmába?!... Kénytelen!... Behúzódik a kocsmasztal mellé, a biliárd-